

2.6 BANKING SYSTEM OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA UNDER FINANCIAL CRISIS

SISTEMULUI FINANCIAR- BANCAR AL REPUBLICII MOLDOVA ÎN VIRTUTEA CRIZEI FINANCIARE

Ion MOROZNIUC

Tatiana IAȚIȘIN

Abstract

Moldovan banking system is developed with advanced high rates than rates of other development sectors of national economy. The majority of credit resources usually are directed at achieving the guaranteed quick profit from the short-term loans, while the process of sustainable development of national economy branches requires the long-term credits.

Introducere în problematică

Criza financiară și economică mondială a afectat puternic sistemul bancar din Republica Moldova. Majoritatea băncilor comerciale în anul 2009 au realizat pierderi substanțiale. Cel mai mult a avut de suferit banca comercială pe acțiuni(BCA) Română care a pierdut peste 300 mil. de lei, BCA Eximbanc 58 mil. lei, BCA Unibanc 45 mil. lei, BCA Procreditbanc 35 mil. lei. Aceste evoluții se explică prin trecerea la pierderi a creditelor care nu au fost rambursate de către clienți. De asemenea profitul altor 9 bănci au scăzut de 2-3 și chiar de 10 ori. De exemplu Banca de Economii, în care statul deține pachetul de control al acțiunilor, a avut un profit de 10 ori mai mic decât în anul 2008. Cea mai mare bancă din țară –BCA Moldovaagroindbanc, a câștigat doar 104 mil.lei, de 3 ori mai puțin decât în anul precedent. Profitul BCA Fincombanc a scăzut de 6 ori. Numai o singură bancă BCA Universalbanc a câștigat mai mult ca în anul 2008.

Sistemul financiar bancar

La sfârșitul anului 2009 sistemul bancar din Republica Moldova includea 15 bănci comerciale licențiate de către BNM, inclusiv 3 sucursale ale băncilor străine. Numărul total de subdiviziuni separate ale băncilor au constituit 1146, din care 288 filiale și 858 reprezentanțe. În anul 2009 sistemul bancar din țara noastră a înregistrat tendințe generale involutive, condiționate în mare parte de criza financiară globală și în același context de incertitudinea prognozării de către agenții economici a activităților pe termen mediu. Cu toate acestea, pe parcursul anului 2009, sistemul bancar și-a orientat activitatea spre menținerea stabilității monedei naționale, asigurarea fluxului monetar liber bazat pe principiul economiei de piață, deservirea necesităților agenților economici și a populației în păstrarea mijloacelor bănești și creditarea activității economice a acestora. Analiza evoluției activelor băncilor comerciale demonstrează o creștere ce depășește cu mult rata creșterii PIB. Astfel, activele acestora s-au majorat în anul 2009 în raport cu 2001 de 6,7 ori, pe când rata creșterii nominale

a PIB a fost de 3,2 ori (60043:19052). În dependență de anii precedenți activele sistemului bancar în anul 2009 au crescut cu doar 2,0 la sută comparativ cu anul 2008, iar la capitolul “venit net” au fost înregistrate pierderi în sumă de 145,5 mil lei. Evoluția activelor și veniturilor sistemului bancar se prezintă în tabelul 1.

Tabelul 1

Activele și profitul sistemului bancar în anii 2001-2009

Indicatori	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2009//2008	
										(+, -)	(%)
Active (mil. lei)	5976	7943	10289	13313	18007	22776	32002	39122,7	39915,0	793,0	2,0
Rata creșterii, %	121,6	127,8	129,9	113,8	135,4	134,9	139,9	122,2	102,0	-----	Sub 0
Venitul net (mil. lei)	250,5	301,4	410,2	430,4	480,1	688,4	1087,2,0	1270,3	-145,5	-1415,8	Sub 0
Rata creșterii, %	81,1	120,3	136,1	104,8	111,6	143,4	157,9	116,9	<0	-----	Sub 0
Rata creșterii nominale a PIB (%)	118,9	118,4	122,4	116,1	117,5	117,4	120,0	117,6	95,4	-----	Sub 0

Sursa: preluarea informațiilor primite de la bănci

Creșterea activelor, a venitului net precum și a rentabilității capitalului acționar al sistemului bancar până în anul 2008 (începutul crizei financiare) a determinat atractivitatea sporită a băncilor comerciale pentru investitorii străini însă pe parcursul anului 2009, odată cu aprofundarea crizei mondiale, această atractivitate practic a dispărut. În prezent cota investițiilor străine predomină în volumul capitalului statutar al majorității băncilor, doar într-o singură bancă din cele 15 existente în Republica Moldova există capital străin. Pe parcursul perioadei de referință s-a marcat o ușoară scădere a volumului depozitelor bancare a persoanelor fizice și puțin accentuată a persoanelor juridice (cu circa 679 mil.lei).

Totuși volumul total al depozitelor a înregistrat o scădere mult mai substanțială decât cel al creditelor de 8,9% comparativ cu august 2008 și cu 8,6% față de începutul anului 2009. Nivelul redus de depuneri bănești indică asupra restabilirii lente a încrederii populației în sectorul bancar. Diminuarea depozitelor în monedă națională a constituit factorul principal de reducere a masei monetare (M3) cu 7,6% în perioada ianuarie – august 2009 față de perioada similară a anului precedent. Ponderea majoritară în totalul depozitelor continuă să dețină resursele mobilizate de la persoanele fizice – 62,3%, fiind asigurată în acest fel o bază stabilă pentru finanțarea activelor, depozitele persoanelor juridice și cele de la bănci au constituit 37,7% din total.

Evoluția resurselor atrase a fost influențată preponderent de dinamica depozitelor persoanelor fizice, iar soldul acestora s-a diminuat în anul 2009 cu 0,6%, înregistrând la finele anului 16465,8 mil. lei. Dacă în anul 2001 volumul depozitelor bancare au constituit în total 3443,8 mil. lei (dintre care 1680,3 mil. lei a persoanelor fizice, iar 1710,1 mil. lei a persoanelor juridice), apoi în anul

2009 ele au crescut de 7,7 ori până la 26416,5 mil. lei (respectiv 16465,8 mil. lei și 9950,7 mil. lei). Odată cu creșterea esențială a depozitelor s-a majorat și cota acestora în activele băncilor comerciale de la 57,6 la sută în anul 2001 până la 66,2 la sută în anul 2009. Volumul total al depozitelor în anul 2009 comparativ cu anul 2008 a diminuat cu 780,1 mil. lei ori cu 3,0% inferior anului precedent, înregistrând către finele anului 26416,5 mil. lei sau 66,2% din resursele totale.

Cauza principală de micșorare a depozitelor în monedă națională atrase atât de la persoane juridice cât și de la populație a fost micșorarea veniturilor curente, care în condițiile menținerii unui ritm redus al activității economice în urma influenței crizei mondiale, au condus la insuficiența surselor bănești. Datele statistice din tabelul 2 caracterizează evoluția și dinamica creșterii volumului depozitelor bancare în perioada anilor 2001-2009.

Tabelul 2.

Volumul depozitelor bancare la 31 decembrie a anului respectiv

mil. lei

Indicatori	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Volumul depozitelor persoanelor fizice	1680,3	2359,8	3363,6	4857,3	6893,6	9241,3	13517,0	16568,6	16465,8
Rata creșterii %	74,0	42,3	40,3	44,4	41,9	34,1	46,3	22,6	-0,6
Volumul depozitelor persoanelor juridice	1710,1	2844,6	3353,3	4362,3	6340,8	6903,8	9587,6	10628,0	9950,7
Rata creșterii %	23,9	54,6	34,5	30,8	45,3	8,9	38,9	10,8	-6,4
Total depozite	3443,8	5118,1	6866,0	9502,3	13735,0	17243	23104,6	27196,6	26416,5
Rata creșterii %	38,4	48,6	34,1	38,4	44,5	25,5	34,0	17,7	-2,9
Cota depozitelor în activele băncilor comerciale %	57,6	64,4	66,8	71,4	76,2	75,4	72,2	69,5	66,2
Total active	5976,0	7943,0	10289,0	13313,0	18007,0	22776,0	32002,0	39067,0	39915,0

După cum ne demonstrează datele statistice (tabelul 3) pe parcursul anilor 2001-2009 volumul total al soldului depunerilor bănești ale populației (ținând cont de cursul de schimb valutar) a crescut de la 1653,7mil. lei la sfârșitul anului 2001 până la 16609,9 mil. lei la sfârșitul anului 2009, adică de peste 10 ori. Trebuie să menționăm că din cauza crizei economice și financiare mondiale, soldul depunerilor bănești la finele anului de referință a fost în scădere comparativ cu 632 mil. lei cu anul 2008. Soldul depunerilor bănești a persoanelor fizice acumulat la 31.12.2009 a constituit 16609,9 mil. lei, fiind în scădere cu 3,7% față de soldul înregistrat la data similară a anului precedent. Diminuarea soldului a fost generată de reducerea depozitelor în monedă națională cu -17,9%, cu toate că soldul depozitelor în valută străină a crescut cu 13,3% și reprezintă 53,5% din soldul total al depozitelor. Pe parcursul anilor 2001-2009 soldul depunerilor în moneda națională s-a majorat de la 884,1 mil. lei până la 7719,6mil. lei, sau de peste 8,7 ori, iar soldul depunerilor populației în moneda străină s-a majorat de peste 11,5 ori (de la 769,6 mil. lei până la

8890,3 mil. lei). Acești indicatori, din motive lesne de înțeles (legate de criză), au înregistrat în anul 2009 comparativ cu anul precedent modificări esențiale în structura lor. Astfel soldul depunerilor bănești în monedă națională a înregistrat o scădere de 1677,9 mil. lei iar cel în monedă străină s-a majorat cu 1045,7 mil. lei.

Tabelul 3

Soldul depunerilor bănești la sfârșitul anului respectiv

mil. lei

Indicatori	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2009/ 2008, %	Structura, %	
											2008	2009
Soldul depuneri bănești persoane fizice	1653,7	2387,0	3329,4	4811,9	6999,9	9363,8	14214,0	7242,1	16609,9	96,3	100,0	100,0
din care: moneda națională	884,1	1109,9	1417,4	2297,6	3595,2	4206,6	7258,7	397,5	7719,6	82,1	54,5	46,5
moneda străină	769,6	1277,1	1912,0	2514,3	3404,7	5157,2	6955,3	7844,6	8890,3	113,3	45,5	53,5

Creșterea indicatorilor lichidității din sistemul bancar este un alt efect al abordării precedente a băncilor comerciale în gestionarea riscurilor. Băncile au fost pe parcursul anului 2009 și încă rămân destul de reticente în creditarea sectorului real al economiei, în schimb investind activele disponibile în valori mobiliare de stat. La finele anului 2009 indicatorul lichidității pe termen lung a constituit coeficientul de 0,6 (maxima fiind-1) și indicatorul lichidității pe termen scurt a atins nivelul 38,3% (minima fiind - 20%). Nivelul extrem de înalt de lichiditate în sistemul bancar pe de o parte, reflectă capacitatea sistemului bancar de a acoperi eventualele pierderi și ridică imunitatea sa față de eventualele turbulențe din economie, însă pe de altă parte, menținerea unor asemenea nivele presupun costuri enorme de oportunitate, generate de posibilitatea ratată de a transforma aceste active în credite bancare pe termen lung. Aprofundarea crizei financiare a fost însoțită și de creșterea reticenței din partea sectorului bancar în acordarea creditelor pentru sectorul privat. Astfel, în anul 2009 volumul creditelor acordate economiei s-a diminuat esențial față de anul precedent, iar soldul total al creditelor acordate în economie s-a micșorat cu 4,9%, manifestând o tendință diametral opusă celei din anul 2008, când a fost înregistrată o creștere de 20,3%. De asemenea, soldul creditelor acordate sectorului privat a scăzut în anul 2009 cu 4,3% față de anul 2008, când a fost înregistrată o creștere cu 18,8% comparativ cu anul precedent. În valută străină (exprimată în dolari SUA) creditarea s-a caracterizat printr-un ritm mai scăzut (de 17,2%) decât a celor acordate în monedă națională.

Soldul creditelor în economie la 31 decembrie 2009 a însumat 23884,1 mil. lei, după cum s-a mai menționat, în scădere cu 4,9% față de soldul format la 31 decembrie 2008. Soldul creditelor pe termen mediu și lung a constituit 77,5 la sută din soldul total de credite pe economie și a însumat 18519,5 mil. lei, înregistrând o scădere în mărime de 1,2 % față de situația din 31 decembrie

2008. Între timp, ponderea creditelor pe termen scurt a constituit 22,5 % din soldul creditelor pe economie fixate la finele anului de analiză, înregistrând o scădere bruscă de 15,9% comparativ cu soldul format la data respectivă a anului 2008 (tabelul 4).

Tabelul 4

- Soldul creditelor în economie în termen și structura lor

(la sfârșitul anului respectiv)

Indicatorii	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2009/ 2008(%)
Soldul creditelor total (mil. lei)	2291,2	3101,3	4192,2	6055,2	7399,3	9990,5	13767,8	20883,8	25122,6	23884,1	95,1
din care:											
pe termen scurt (mil. lei)	1844,4	2443,8	2980,6	4087,3	5046,3	5275,0	6581,0	4905,8	6375,9	5364,6	84,1
ponderea în %	80,5	77,8	71,1	67,5	68,2	52,8	47,8	23,5	25,4	22,5	-
pe termen mediu și lung (mil. lei)	446,8	657,5	1211,6	1967,9	2353,0	4715,5	7169	15978,2	18746,7	18519,5	98,8
ponderea în %	19,5	22,2	28,9	32,5	31,8	47,2	52,2	76,5	74,6	77,5	-
Rata creșterii volumului total al creditelor, %	140,1	135,4	137,5	140,6	123,3	135,0	137,8	151,7	120,3	95,1	-

Procesul de creditare internă a economiei reale în anul 2009, a înregistrat un declin accentuat de minus 43,3%, constituind doar 14246,4 mil lei comparativ cu 25122,6 mil. lei realizate în anul precedent, când a fost înregistrată o creștere de 5,0% față de anul 2007. Acest progres poate fi pus, în mare măsură, pe seama anticipațiilor pesimiste atât ale sectorului real, cât și aceluși bancar, determinate de reducerea finanțărilor acordate băncilor de către organizațiile financiare internaționale în condițiile adâncirii crizei financiare mondiale și diminuarea lichidității în sistemul bancar. Scăderea dinamicii a fost mai pronunțată în monedă națională cu 54,3%, ori cu 9929,3 mil. lei mai puțin față de anul precedent. Ponderea creditelor acordate în monedă națională persoanelor juridice a constituit 84,9% din totalul creditelor acordate în anul 2009, ele însă fiind reduse cu 51,1% comparativ cu anul precedent. Creditele acordate populației au semnalat o descreștere față de anul 2008 de 66,4% până la nivelul de 1182,6 mil.lei. Analiza datelor din tabelul 5, indică o creștere mai accentuată a creditelor interne acordate în special a celor garantate de sectorul privat, ele majorându-se de la 2292,0 mil. lei în a 2000 până la 23942,0 mil. lei în anul 2008 sau de peste 10,4 ori, după care în anul 2009 să scadă brusc până la 13116,4 mil lei, ori cu circa 45,3 la sută. Totodată ponderea creditelor garantate de stat s-a diminuat de la 41,6 la sută în anul 2000 până la 4,7 la sută în anul 2008 și 7,9 la sută în anul 2009. În același timp s-a majorat substanțial și ponderea creditelor garantate de sectorul privat în volumul total al creditelor interne acordate. (tabelul 5).

Tabelul 5

Volumul creditelor acordate sectorului real al economiei naționale

mil. lei

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Total credite interne	3927	5112	6286	7878	9706	11377	15041	21991	25122,6	14246,4
din care:	1635	2011	2094	1823	2307	1387	1273	1158	1180,8	1130,0
- garantate de stat										
ponderea, %	41,6	39,1	33,3	23,1	23,8	12,2	8,5	5,3	4,7	7,9
- garantate de sectorul privat	2292	3101	4192	6055	7399	9990	13768	20833	23942	13116,4
ponderea, %	58,4	60,9	66,7	76,9	76,2	87,8	91,5	94,7	95,3	92,1

Volumul încasărilor și eliberărilor de numerar de către sistemul bancar al Moldovei a avut de asemenea de suferit în urma efectului crizei economice și financiare mondiale. Încasările în numerar de către instituțiile bancare în anul 2009 au însumat doar 57723,5 mil lei comparativ cu 62034,5 mil. lei, în anul 2008, diminuându-se cu circa 7,0 la sută ori cu 4311,0 mil. lei. Situație similară a fost înregistrată și la capitolul eliberări de numerar. Astfel, pe parcursul anului de gestiune au fost efectuate eliberări în numerar de mijloace bănești în sumă de 57604,0 mil. lei ori 93,1% din volumul realizat în anul precedent, când acest indicator a înregistrat 61842,2 mil. lei, fiind în creștere cu 10,8 % față de anul 2007. Tabelul 6 prezintă evoluția și dinamica realizării volumului încasărilor și eliberărilor de numerar în perioada anilor 2000-2009.

Tabelul 6

Volumul încasărilor și eliberărilor de numerar de către instituțiile bancare

mil. lei

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2009/ 2008 (%)
Total încasări	10535,5	15024,3	18981,3	21128,0	25170,0	33487,0	46201,7	56243,3	62034,5	57723,5	93,1
Total eliberări	10721,7	15145,1	19031,2	20651,2	25610,6	33942,3	44109,0	55817,5	61842,2	57604,0	93,1

Așadar, în anul 2009 atât încasările în numerar, cât și eliberările mijloacelor bănești ale instituțiilor financiare au scăzut (-6,9%) comparativ cu anul 2008. Reducerea încasărilor a fost determinată de scăderile parvenite din comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere (-9,4%) și din impozite și taxe (-8,5%), din activitatea întreprinderilor care prestează servicii (-7,9%) și de la alte încasări (-10,7%). Aceeași situație este caracteristică și la capitolul „eliberări”. Rulajul de casă prin instituțiile bancare în plan structural în anul 2009 comparativ cu anii precedenți se prezintă în tabelul 7.

Tabelul 7

Volumul rulajului de casă și structura lui în anii 2006 – 2009

mil lei

Indicatori	Milioane lei				Structura, %				2009/ 2008 (%)
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009	
Încasări total	46201,7	56243,3	62034,5	57723,5	100,0	100,0	100,0	100,0	93,1
din care:									
-de la comercializarea mărfurilor de consum	22878,5	28622,2	34011,1	30798,8	49,5	50,9	54,8	59,4	90,6
-din plățile pentru chirie și servicii	1416,3	1563,3	1617,8	1786,9	3,1	2,8	2,6	3,1	110,5
- de la transportul	874,6	1174,3	1458,8	1499,8	1,9	2,1	2,3	2,6	102,8
- de la vânzarea	3583,3	4839,2	5255,0	5942,4	7,8	8,6	8,5	10,3	113,1
- din impozite și taxe	824,6	1149,3	1399,9	1281,6	1,8	2,0	2,3	2,2	91,5
- de la întreprinderile care prestează alte servicii	2274,9	2644,9	2888,3	2661,4	4,9	4,7	4,7	4,6	92,1
- alte încasări	14349,5	16249,9	15403,6	13752,6	31,0	28,9	24,8	23,8	89,3
Eliberări total	44109,0	55817,5	61842,2	57604,0	100,0	100,0	100,0	100,0	93,1
- pentru salarii, burse, plăți sociale, pensii, indemnizații, etc.	7716,9	8319,1	8738,2	8961,4	17,5	14,9	14,1	15,6	102,6
- pentru achiziționarea produselor agricole	2334,4	3606,4	2369,9	1516,2	5,3	6,5	4,8	2,6	51,1
- pentru cumpărarea valutei străine	20118,5	26479,4	28515,1	24086,2	45,6	47,4	46,1	41,8	84,5
- pentru alte scopuri	13939,2	17412,6	21619,0	23040,2	31,6	31,2	35,0	40,0	106,6

Volumul rulajului de casă a cunoscut o creștere stabilă pe parcursul perioadei de analiză, (mai accentuată fiind în perioada 2004-2008), excepție înregistrându-se însă în anul 2009 odată cu aprofundarea crizei mondiale. Comparativ cu anul 2000, încasările totale la acest compartiment s-au majorat de la 10,5 miliarde. lei până la 62,0 miliarde. lei în anul 2008 ca mai apoi să scadă brusc până la 57,7 miliarde. lei în anul 2009. Diminuarea a constituit 7,0 la sută ori în volum de 4,3 miliarde lei. O situație analogică s-a constatat și la capitolul "eliberări". După o creștere durabilă pe parcursul a 9 ani (2000-2008), acest indice a suferit o reducere esențială în anul 2009, de la 61,8 miliarde lei până la 57,6 miliarde lei, ori cu 6,8 %. Datele statistice din tabelul 8, pune în evidență evoluția și dinamica rulajului de casă pe sistemul bancar în anii 2000 – 2009.

Tabelul 8.

Evoluția și dinamica rulajului de casă în a.a.2000-2009

mil. lei

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Total încasări	10535,5	15024,3	18961,3	21128,0	25170,0	33487,0	46201,7	56243,3	62034,5	57723,5
comercializarea mărfurilor de consum	4573,4	6174,1	8120,1	11258,8	13752,5	18076,9	22878,5	28622,2	34011,1	30798,8
din plățile pentru chirie și servicii comunale	559,1	557,0	520,0	852,1	994,3	1170,3	1416,3	1563,3	1617,8	1786,9
de la transportul de pasageri	300,1	316,6	398,8	572,4	645,7	671,2	874,6	1174,6	1458,8	1499,8
de la vânzarea valutei străine, persoane fizice	1289,3	1518,6	2126,0	2152,0	2127,9	2636,8	3583,3	4839,2	5255,0	5942,4
din impozite și taxe	482,5	697,6	898,2	1148,0	1068,9	821,9	824,6	1149,3	1399,9	1281,6
- alte încasări	3151,1	5760,4	6918,2	5144,7	6580,7	10109,9	16624,4	18894,7	18291,9	16414,0
Total eliberări	10721,7	15145,1	19031,2	20651,2	25610,6	33942,3	44109,0	55817,5	61842,2	57604,0
din care:										
valuri, burse, pensii, indemnizații și despăgubiri de asigurare	2734,4	3155,6	3994,1	5187,0	5814,0	6874,9	7716,9	8319,1	8738,2	8961,4
pentru achiziționarea produselor agricole	1914,7	2184,7	2766,1	2927,8	2592,7	2383,1	2334,4	3606,4	2969,9	1516,2
pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice	2284,3	3096,4	5179,3	7689,6	10879,8	15318,8	20118,5	26479,4	28515,1	24086,2
pentru alte depuneri	3788,3	6709,0	7091,7	4846,8	6324,1	9365,5	13939,2	17412,8	21619,9	23040,2

Potrivit BNM, analiza situației economice actuale și prognoza macroeconomică pe termen mediu (2 ani) denotă inversarea trendului inflației pe banda pozitivă cu o depășire probabilă, dar temporară, a intervalului obiectivului declarat în anul 2010 de 5 la suta $\pm$ 1 punct procentual. Prognoza ne sugerează că, asupra ratei inflației vor influența, în principal, evoluția de pe piața valutară, majorarea taxelor și accizelor, majorarea tarifelor la gazul natural, energia electrică și agentul termic, de asemenea, eventualele majorări ale unor bunuri și servicii dependente sau conexe. Depășirea probabilă a intervalului declarat al ratei inflației în anul 2010 va purta un caracter temporar și de scurtă durată. Conform prognozelor în anul 2010 rata inflației va înregistra valori în afara coridorului anunțat anterior în trimestrele II și III și se va încadra în limita de 5,0 – 7,0 % la sfârșitul anului. Pe măsura anticipatei reduceri a presiunilor inflaționiste, BNM estimează revenirea deplină a ratei inflației în intervalul obiectivului declarat începând cu anul 2011. Acest scenariu al evoluției inflației va crea premise pentru o creștere a PIB cu 3,0-4,0 % în anul 2010.

Este necesar de menționat că neutralitatea politicii monetare a BNM (adică menținerea neschimbată a ratei de bază) cu privire la evoluțiile recente ale

prețurilor, de rând cu evoluțiile potențiale, poate duce la o abatere mai pronunțată și de durată a ratei inflației de la obiectivul declarat. Totodată, o politică monetară mai restrictivă ce ar presupune o majorare mai mare a ratei de bază, ar reduce din presiunea inflaționistă, dar ar pune în pericol creșterea PIB în anul 2010.

Concluzie

- Evoluția sistemului bancar din Republica Moldova este mai pronunțată și se dezvoltă cu ritmuri mai avansate decât ritmurile dezvoltării altor sectoare ale economiei naționale, însă majoritatea resurselor, de regulă, sunt îndreptate spre obținerea profitului garantat și rapid din creditele acordate pe termen scurt, pe când procesul dezvoltării durabile a ramurilor economiei naționale necesită creditări pe termen lung. Pe de altă parte, ratele dobânzilor înalte la depozite și interesul populației în obținerea plăților respective, sunt factori ce nu încurajează investirea banilor în sectorul real al economiei.
- Cu toate că și în anul de referință sistemul bancar a înregistrat o evoluție cât de cât apreciazabilă, nivelul de „bancarizare” a țării este foarte redus, cu toate că se observă o creștere importantă a cererii pentru servicii și produse bancare din partea agenților economici și îndeosebi a populației. Evoluția sistemului bancar monitorizată pe parcursul anului 2009, prognozele macroeconomice și politica monetară pentru anul 2010 creează premise favorabile de dezvoltare a acestuia pentru perioadele următoare. Totodată, rămâne incertă influența recesiunii economice globale și regionale asupra dinamicii sistemului bancar autohton.
- Conservatorismul majorității băncilor comerciale vis-a-vis de gestiunea riscurilor sugerează discuții de gestiune a riscurilor. Prudența băncilor este determinată, în primul rând, de incertitudinile privind perspectivele economice a țării în ansamblu, dar și de situația financiară proastă a debitorilor. Băncile vor fi mai dornice să reia creditarea sectorului real al economiei numai odată cu apariția primelor semnale sigure privind relansarea economică, care ar putea să apară în vara anului 2010, când ne așteptăm la o creștere conturată a creditării economiei.
- Cea mai îngrijorătoare tendință în sistemul bancar este creșterea constantă a ponderii creditelor nefavorabile în total credite, care la finele anului 2009 a ajuns la 16,3%, depășind de peste 3 ori nivelul înregistrat la începutul anului. Deteriorarea calității portofoliului de credite a sistemului bancar este explicată de tendințele recesioniste din economie și de înrăutățirea situației financiare a debitorilor. Riscul respectiv a fost inclus în marja comercială a creditelor bancare, fapt ce a dus la menținerea ratelor relativ înalte aferente creditelor, în pofida diminuării constante a celor aferente depozitelor bancare începând cu luna mai 2009.

Bibliografia

1. Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548-XIII din 21.07.1995.
2. Legea instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21.07.1995.
3. Anuarul Statistic al Republicii Moldova, edițiile 2002-2009.
4. Rapoartele anuale privind rezultatele financiare ale băncilor comerciale “Экономическое обозрение”, edițiile ianuarie-martie (2002-2010).